

# Omstreden Hartz IV-wet moet worden aangepast

Constitutioneel Hof noemt bijstand 'ongrondwettelijk'

Achtergrond - 9 februari 2010

Duitslands grootste sociale hervorming moet worden aangepast. De omstreden bijstandswet Hartz IV, ingevoerd in 2005, is ongrondwettelijk. Dat bepaalde het Duitse Constitutionele Hof vandaag. De uitspraak heeft verstrekkende gevolgen voor de regering-Merkel.

De bedragen die Duitse langdurig werklozen krijgen uitgekeerd, zijn “duidelijk niet toereikend”, aldus het Bundesverfassungsgericht in Karlsruhe, de hoogste Duitse rechtsinstantie. De uitspraak volgde op een klacht van een aantal Duitse gezinnen, dat vond dat de bijdragen voor hun kinderen te laag zijn. De rechter geeft hen gelijk.

Merkels regering moet van de rechters in Karlsruhe de hoogte van de uitkeringen nu voor 1 januari 2011 opnieuw berekenen zodat ze aan het “grondrecht op een menswaardig bestaansminimum” voldoen, aldus het Constitutioneel Hof. Die nieuwe berekening moet “zich sterker aan de realiteit oriënteren”. Tot die tijd hebben de ruim 6,5 miljoen uitkeringsgerechtigden in Duitsland recht op aanvullende uitkeringen. Dat drukt nog eens extra op de toch al zware staatsschuld van Duitsland.

## Menswaardig bestaansminimum

Het Hof in Karlsruhe motiveerde de uitspraak met het belang dat de grondwet toekent aan het respect en de waarde van het individu. Daaruit leidt de rechtbank een “absolute effectieve aanspraak” op een menswaardig bestaansminimum af. Dat houdt ook een minimale betrokkenheid bij het maatschappelijke, culturele en politieke leven in, vindt het Hof.

Op dit moment bedraagt de Duitse bijstandsuitkering 359 euro per maand voor volwassenen. In totaal zijn in Duitsland 1,7 miljoen kinderen en jongeren afhankelijk van Hartz IV. Voor hen gelden bedragen van 215 euro voor kinderen onder de 6 jaar (60 procent van het volwassenenbedrag), 251 euro voor kinderen onder de 14 jaar (70 procent) en 287 euro voor jongeren tussen de 14 en de 18 jaar (80 procent). Voor de huur en andere vaste kosten krijgen de

uitkeringsgerechtigden extra tegemoetkomingen.

### Agenda 2010

De uitspraak is geen al te grote verrassing voor de regering-Merkel. Een jaar geleden kwam een andere rechtbank al tot het zelfde oordeel. Of er daadwerkelijk ook meer geld komt voor kinderen, is nog de vraag. Minister van Werkgelegenheid Ursula von der Leyen (CDU) kan zich ook voorstellen dat er meer wordt geïnvesteerd in onderwijs, sportlessen of warm eten op school.

Hartz IV werd in 2005 ingevoerd als onderdeel van het sociale hervormingsprogramma Agenda 2010 van de toenmalige kanselier Schröder (SPD), dat was gericht op de arbeidsmarkt en het sociale stelsel. De hervormingen waren vanaf het begin omstreden. Zo is het uitkeringssysteem zeer bureaucratisch. Al sinds de invoering van Hartz IV probeert Duitsland de uitkeringsproblematiek op te lossen.

*Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).*

Artikel:

<https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/421/omstreden-hartz-iv-wet-moet-words-aangepast>